

DÉLBÁCSKA

Szerkesztőség: Templomudvar 2. szám alatt.
K. adóhivatal: Sándor Régen-u. 39. szám.
Börgönycim: Délbácska. Telefonszám: 137.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési ár: Egy hóra 10 Dinar
Negyedévre 30 Dinar Félévre 60 Dinar
EGYES SZÁM ÁRA FÉL DINAR.

A szárazak és nedvesek

harca, amely eddig csak Amerika belbékéjét zavarta meg, valószínűleg át fog csapni az Océanon és bennünket fog megszerencsésíteni jelenlétével. A yankik hazájában is megiehető nagy zavart támasztott az a törvény, amely megtiltotta az áldomás ivást. Igaz, hogy ott egészen a feledésnek akarták átadni Noé apánk találmányát. A szárazak üdvívalgó hadserege már a történelem távlatában látta az éjjel előtt és éjjel után az utca szélességét, nem épen egyenes vonalban méregető derék polgártársait. Csak-hogy diadaluk nagyon korai volt, mert a nedvesek nem nyugodtak bele a vereségbe, hanem tovább is folytatták a csendes iszogatást. Ez pedig sokkal veszélyesebb mint a nyílt korcsmázás. Amerikai statisztika szerint most több a részeg ember, mint az alkohol tilalom előtt.

Persze itt nem a törvényben van a hiba, hanem az emberekben. Hiába az örök emberi gyarlóság csak nem akar megnyugodni és folyton azt keresi, hogy milyen módon tudja kijátszani a tilalmat. Vasrácsba lehet bezárni és onnan is kitor, hogy szenvedélyét kielégíthesse. Az amerikai alkohol tilalom, amely radikálisan akarta megoldani az orrokon viruló hajnalt és a katzenjammerokat, csődöt mondott. Az amerikaiak jobban szeretik és tisztelik a whiskyt, a szőlőnedűt és a zavaros árpalét, mint a törvényt. Hiába akarta ezt a fehér ház urától lefele mindenki az adventista prédikátorig, ha egyszer nem izlik az alkohol nemelvézése. És az amerikaiak csak tovább isznak, mintha nem is lenne száraz törvény.

Most nálunk akarják csökkenteni az alkohol fogyasztást. Ezt azonban óvatosan teszik, nem ajtóstól fognak berohanni, hanem csak szépen lassan. Az emberek ne fogyasszanak sok szeszt, de az állam se károsodjék a kevesebb fogyasztás révén. Miután Bachhus imádói leginkább szombattól hétfő reggelig áldoznak jókedvű istenüknek, a kormány úgy véli megoldani ezt a kérdést, hogy erre az időre szesztilalmat rendel el. De amit a kincstár így elveszít a révén, azt behozza a vámon. Felemeli a bor fogyasztási adóját.

Azt hisszük ez a törvényjavaslat nem fog egészen simán megszületni. Az emberbarátok, az antialkoholisták tapsolni fognak a kormánynak, az ellentábor meg zúgni fog. Azok örüinek, hogy sok száz és ezer egyént megmentenek az erkölcsi és anyagi romlástól, ezek meg kenyerüket, existenciájukat féltik. A vendéglősök, szőlőtermelők és borivók mindent megtesznek majd, csak azért, hogy törvényt ne váljék ebből a javaslatból. A másik párt meg szintén mindent el fog követni, hogy a száraz törvény jusson győzelemre. Igaz, hogy nem egészen száraz, de mindenesetre egy lépés az általános szesztilalom felé. A borivók azért mégsem fognak kétségbeesni, hisz pénteken beszerezhetik a két napi borszükségletüket és a házi tűzhegyre talán nem terjed majd ki az alkohol tilalom.

Az antant döntése Nyugatmagyarország ügyében.

Schober szerint az antant már döntött. — Ultimátum Magyarországnak! — Péntek délig nem érkezett meg az ultimátum Budapestre. — Héjjas lefegyverzése. — Az összeütközések még tartanak.

Bécs, szept. 2. A külügyi bizottság mai ülésén Schober kancellár részletesen ismertette a nyugatmagyarországi eseményeket és közölte a bizottsággal, hogy Gratz Gusztáv különleges megbízással jött Bécsbe és a magyar kormány nevében egy jegyzéket adott át a külügyminiszteriumnak, melyben a magyar kormány sajnálkozását fejezi ki a nyugatmagyarországi események miatt és megígéri, hogy támogatni fogja az osztrák kormánynak a rend helyreállítására irányuló minden törekvését, sőt hajlandó magyar csapatokat is rendelkezésére bocsátani, hogy célt érjenek. Egyúttal javasolja a magyar kormány, hogy Sopront hagyják meg Magyarországnak és a déli vasut mentén létesítsenek egy korridort, melyet Ausztria és Magyarország közösen igazgatnának. Egy másik javaslat odairányul, hogy az Ausztriának odaitélt egész terület maradjon meg közös igazgatás alatt, Schober ezután közölte a bizottsággal, hogy csütörtökön a budapesti angol megbízott egy jegyzéket adott át a magyar kormánynak, melyben Anglia felszólítja a magyar kormányt, hogy a trianoni békeszerződést pontosan hajtsa végre. A külügyi bizottság délutáni ülésén a kancellár közölte, hogy a nagykövetelek tanácsa döntött a nyugatmagyarországi kérdésben. A nagykövetelek tanácsa az események miatt tiltakozását jelentette be és azokért a magyar kormányt teszi felelőssé, egyszersmind határozatában rámutat azon engedményekre, amelyeket Magyarországnak eddig tettek és követeli, hogy a magyar kormány haladéktalanul tegyen eleget vállal kötelezettségének.

A nagykövetelek tanácsa javasolja az osztrák kormánynak, hogy fejezze ki hajlandóságát arra vonatkozólag, hogy a nyugatmagyarországi vármegyék teljes átadása után kezdjen tárgyalásokat Magyarországgal a felmerült pénzügyi és egyéb kérdésekről, amelyek Burgenland átadásával kapcsolatban tisztázásra szorulnak. A külügyi bizottság a kancellár bejelentése után elhatározta, hogy utasítja a kormányt kérje meg a szövetséges hatalmakat, hogy Ausztriának a Magyarország által kiürített területek biztosítására és a belső rend biztosítására szabad kezdet adjon. Mihelyt Magyarország kiürítette a Burgenlandot, a tervezett pénzügyi és más természetű tárgyalások megkezdésének semmi sem fog utjában állni.

Beograd, szept. 2. Az antant ultimátum igen erélyes hangon követeli, hogy a magyar reguláris csapatok haladéktalanul vonuljanak ki egész Nyugatmagyarország területéről. A minisztertanács permanenciában van. A kormányban csupán Bethlen gróf miniszterelnök hajlandó az antant követeléseinek eleget tenni, míg az összes többi kormánytagok ezt ellenzik és ragaszkodnak a második zóna megtartásához. Ami Héjjas és Prónay különítményeket illeti, a magyar kormány kijelentette, hogy felelőtlen elemek ténykedéséért nem vállal felelősséget.

Budapest, szept. 2. A MTL jelenti: Beavatott körökben gyerekes uszításnak minősítik egyes bécsi lapoknak azon híresztelését, hogy a nyugatmagyarországi események csak újabb és nagyobb események előhírnökei és hogy a különítmények soproni fellépése nem egyéb, mint a volt magyar területek visszaszerzésére irányuló nagyarányú karlista merénylet első etapja. E körök kijelentik, hogy a királykérdés ma Nyugatmagyarországon semmiféle szerepet nem játszik. Az ugratási szándék annyira állátszó, hogy annak senki sem ülhet fel.

Pozsony, szept. 2. Pozsonyban két cseh hadosztály áll készenlétben, hogy szükség esetén benyomuljon Magyarországra.

Bécs, szept. 2. Az esti lapok az osztrák csendőrség nyugatmagyarországi mozdulatairól hadijelentésekben számolnak be és közlik, hogy az osztrák csendőrség gyanafalvai állását kiürítette, mert a magyar felkelők Gyanafalva és Fehring között fel-

szaggatták a vasuti sineket és átlépték az osztrák határt. Asszonyfalván már berendezték az osztrák postát. Szentmargittfalvát, Vulkaport (?), Dánit és Cinfalvát a magyarok ismételt éjjeli támadásai ellenére az osztrák csendőrök tartják. Vasvár és Wienerneustadt között helyreállt a telefonösszeköttetés. Az osztrák csendőrség megszállta Bernsteint, Felsőört és Pinkafőt, Héjjas Grafenschein és Hausen községeket. Sopron előtt az országutat még mindig főtörzsek és vasrudak torlaszolják el. Soproni hírek egyértelműen azt mondják, hogy a magyar felkelők még mindig kitartanak amellett, hogy a második zónát mindenáron megtartják. Gyanafalvát az osztrákoknak át kellett adni, mert a felkelők páncélvonattal támadták. Hasonlóképpen megint ki kellett üríteni az osztrákoknak Németújvárt és Szent-éleket is. A magyar ellenállás a stájer-nyugatmagyarországi határon erősödött. Fürstenfeldtől keletre fekvő magaslatokat és a kaltenburgi hidat a magyar felkelők és gépfegyverosztatok erősen megszállva tartják.

Sopron, szept. 2. Soproni lakosságot a lakosság tűzharcba elegetett a fosztogató kommunisztákkal; kérésére magyar csendőrség vonult ki, mire a fosztogatók elmenekültek. Nagymartonban és Szikra községben Savanyukut felől erős ágyútűzelést hallottak. Részletes jelentés nem érkezett. Brenbergben a sztrájk még tart. Sopron víz és villanyellátása veszélyeztetve van.

Hága, szept. 2. Bethlen magyar miniszterelnök a „Hollandisch News Bureau” külön tudósítója előtt a nyugatmagyarországi helyzetről nyilatkozva kijelentette, hogy a magyar kormány már hetek előtt szigorú intézkedéseket tett, hogy Nyugatmagyarországon atrocitások ne történhessenek meg. Az osztrákok tuszokat szednek, mivel nyilvánvalóvá tették, hogy az ellenállás a lakosság köréből indult ki. A magyar kormány mindent elkövetett és a jövőben is mindent el fog követni, hogy a rendet és nyugalmat fenntartsa. De anélkül, hogy Ausztria részéről megkapja a követelt garanciákat, Magyarország nem adhatja ki kezéből azon utolsó és egyedülálló zálogot, mely abban áll, hogy a teljes kiürítést ideiglenesen felfüggeszti és Nyugatmagyarország egy zónáját megszállva tartja.

Budapest, szept. 2. Az osztrákok Agfalván le tartóztatták Scholtz Ödön nemzetgyűlési képviselőt és az ottani evangélikus lelkészt és Bécsújhelyre szállították őket.

Bécs, szept. 2. Agfalváról jelentik a Wiener Tagblattnak, hogy az Agfalva—Soproni szakaszon Osztenburg csendőreinek sikerült Héjjas embereit lefegyverezniük.

Nagymartonból jelentik a „Wiener Tagblattnak”: Az osztrákok előnyomulása Kismartontól északra tovább haladt és a csapatok a Fertő-tó egész nyugati partját megszállták, de a további előnyomulást az antanttiszték nem engedték meg. A Fertő-tó nyugati partjának megszállásával az osztrákok Ruszt városát és Szentmargittbánya községet birtokukba vették.

Sopron, szept. 2. Savanyukutra vöröszászlós kommuniszták vonultak be; első dolguk volt munkás tanácsokat alakítani. Aki nem lép be a szakszervezetbe, azt a kommuniszták véresre verik.

Budapest, szept. 2. Délig a nyugatmagyarországi kérdésben a magyar kormányhoz az antantnak semmiféle jegyzéke nem érkezett. Illetékes helyen rámutatnak arra, hogy az osztrák kancellár expozéjából is kitűnik, hogy a nagykövetelek tanácsa is elismeri a magyar követelések jogosságát akkor, amikor felszólítja az osztrák kormányt, hogy a vitás kérdések elintézése végett haladéktalanul bocsátkozzék tárgyalásokba a magyar kormánnyal.

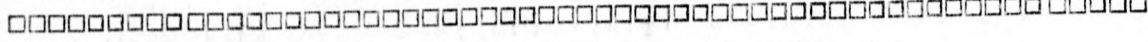
A kommunistákkal egy muzulmán szervezet is összeköttetésben állt.

További kihallgatások a merénylet ügyében. — Törökország restaurációja. — Az ellenzéki pártok között is vannak államellenesek.

Beograd, szept. 2. A vizsgálóbíró ma több személyt hallgatott ki, akik közül kettő továbbra is letartóztatásban marad, míg a többiek szabadlábra helyezték. A vizsgálóbíróhoz ma több személyre vonatkozó feljelentés érkezett. A hatóságok ezek ellen máris folyamatba tették az eljárást és ha szükséges lesz, le fogják tartóztatni őket. A vizsgálat során újabb és újabb meglepő adatok kerülnek felszínre. Megállapítást nyert, hogy a kommunistákhoz és a merénylőkhöz nagyon közel állott egy muzulmán szervezet is, melynek tagjai Törökország restaurációjáról álmodoztak. Ez a szervezet különösen Délszerbiában volt erős. Most már minden kétségen kívül áll, hogy a merénylők és ezek társai szoros össze-

köttetésben állottak a kommunista vezetőkkel, akik tanáccsal és sok pénzzel látták el őket. Ez számukra lehetővé tette, hogy nem kellett dolgozniuk és mégis szép jövedelem volt biztosítva számukra és hű szolgálóik voltak vezéreiknek.

Megállapítást nyert még, hogy a többi államellenes elemek is, melyek közé néhány ellenzéki párt is számítható, mindent elkövettek, hogy a nagy véráldozatokkal létrehozott államot megdöntsék. Az állami hivatalok, sőt a szociálpolitikai minisztérium is, sokszor öntudatlanul támogatták azokat a munkásokat, akik egyenesen az ország léte ellen dolgoztak, mivel nagy anyagi segélyben részesítette őket és munkásotthonokat nyitott nekik.

A kisantant nem avatkozik be.

A cseh sajtó véleménye. — Csak a békeszerződés veszélyeztetése esetén következik fegyveres beavatkozás. — Olaszország álláspontja. — Visszavonulnak az osztrákok. — A Delbacska eredeti bécsi telefonjelentése. —

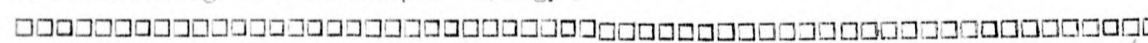
Prága, szept. 2. A cseh lapok foglalkoznak azzal az eshetőséggel, hogy a kisantant beavatkozik a nyugatmagyarországi ügyekbe. A lapok általában kiemelik azt, hogy a kisantant katonai beavatkozásának szüksége csak akkor következik be, ha a legalis magyar kormány a trianoni békeszerződés érvényét veszélyeztetné. A kisantantnak nem áll érdekében felszólítás nélkül a cselekvés terére lépni. Nem lehet belátni, hogy a kisantant mért áldozná fel katonáit, ha érdekei nem kívánják meg ezt. Abban az esetben, ha a magyar kormánynak nem volna hatalma a rend helyreállítására, vagy ezt nem akarná megtenni, akkor nem Ausztria fog katonailag beavatkozni, hanem a kisantant.

Bécs, szept. 2. Az olasz ügyvivő ma felkereste Schöber kancellárt és az olasz kormány nevében kijelentette, hogy az olasz kormány Nyugatmagyarország kérdésében ugyanazon álláspontot helyezkedik mint Anglia és Franciaország. Az olasz álláspont az, hogy

Nyugatmagyarországot át kell adni Ausztriának. Ő az osztrák kormánynak azt tanácsolja, hogy várja be a további eseményeket.

Bécs, szept. 2. A „Neue Freie Presse“ jelenti, hogy az irregularis magyar csapatok páncélvonatokkal intéznek támadást a Reichswehr és az osztrák csendőrség ellen, melyeknek több helyen vissza kellett vonulniuk és két községeit kiüríteni. A felkelők állandóan újabb erősítéseket kapnak. Az esti lapok jelentése szerint a soproni antantmisszió Sigray gróf kormánybiztos kérésére megengedte a magyar csendőrség igénybevételét a felkelés leverése végett. A budapesti pályaudvarokon mozgalmas élet uralkodik. Éjjel-nappal erős járőrök cirkálnak, hogy megakadályozzák az insurgensek elutazását.

A lapok azt írják, hogy a felkelőket Friedrich szervezi sokkal messzebbmenő céllal. Ezzel szemben a magyar hivatalos jelentés szerint Friedrich elhagyta Nyugatmagyarországot.

Szombat és vasarnap nem lesz szabad italt mérni.

Törvényjavaslat a parlament előtt. — Küzdelem az alkohol ellen.

A közegészségügyi miniszter egy nagy jelentőségű törvényjavaslatot terjesztett elő a parlament főbizottságának.

Már az alkotmány is a feladatára teszi a kormánynak, hogy tegye meg a szükséges törvényes intézkedéseket az alkohol pusztításai ellen. Az alkotmány ezen tételének tett eleget a kormány, midőn beterjesztette javaslatát, mely igen szigorú rendelkezéseket tartalmaz és harcot hirdet a nép legnagyobb ellensége: az alkohol ellen.

A törvényjavaslat mindenekelőtt kimondja, hogy szombat reggeltől kezdve, egészen hétfő reggel 8 óráig bármily szesz ital (bor, sör és pálinka stb.) kimérése tilos. Azokon a napokon tehát, amikor — mint a statisztika bizonyítja, — a legtöbb alkohol fogy, a törvény az alkohol kimérését teljesen meg akarja akadályozni.

A második főintézkedése a törvénynek, hogy a szeszfogyasztással kapcsolatos adóneveket lényegesen leemeli. Így a vendéglősök, kocsimárosok stb. által fizetendő illetékeket az eddigiek kétszeresére, azt az adót pedig, amelyeket a termelő fizet, az eddiginek háromszorosára emeli. Az ezen adónevekből befolyó többletet egy külön állami alapra fordítják, melyből az alkohol elleni küzdelem költségeit fogják fedezni.

Ezt a törvényjavaslatot a parlamentáris bizottság már a közeljövőben tárgyalás alá veszi, s előreláthatólag el is fogja fogadni.

Dr. Szpalajkovic Genfbe utazik.

Beogradból jelentik: Holnap délelőtt utazik Genfbe Dr. Szpalajkovic Miroslav volt szentpétervári követ, hogy a szeptember 4-én megnyíló népszövetségi konferencián Jovanovic M. berni követtel és Novakovic N. egyetemi tanárral együtt az SHS államot képviselje.

Mi lesz az ármegállapító bizottsággal?

A két fogyasztási szövetezet harca. — Ki legyen az ármegállapító bizottság tagja. — A munkások tanulmányozzák a rendeletet.

Az ármegállapító bizottság még mindig nem alakult meg. Sem a munkások sem a tisztviselők nem küldtek még ki megbízottakat. A munkások képviselői csak most tanulmányozzák a bizottságra vonatkozó miniszteri rendeletet és ezután döntenek majd afelett, hogy egyáltalán részt vesznek-e az ármegállapító bizottság ülésén.

A tisztviselőknél nem ilyen egyszerű a dolog. Az állami tisztviselőknak ugyanis van egy fogyasztási szövetezetük, amelyben benn van a tisztviselők többsége. Ezek rendkívüli közgyűlésen meg is választották azt a két delegátust, akik az ő érdekeiket lesznek hivatottak képviselni az ármegállapító bizottságban. Ezzel azonban az ügy még korántsem nyert elintéztést. A tisztviselők egy része nem volt megelégedve a beszerzési csoport működésével és ezért kiváltak onnan és egy külön szervezetet létesítettek. Ezen disszidensek vezére Leticics főgimnáziumi tanár. Ez a csoport tiltakozott az ellen, hogy a másik frakció delegáljon két tagot is magának követele az ármegállapító bizottság két tagságát.

Ennek a viszálykodásnak természetesen az lett a következménye, hogy a bizottság még mindig nem alakulhatott meg. A tisztviselők két frakciója most egymással tárgyal, hogy közös megállapodás folytán küldjék ki a két tagot. Ha ez sikerül, akkor már csak a munkásság megbízottai hiányzanak és az ármegállapító bizottság megkezdheti munkáját.

A tartalékos tisztiek esküje.

Szeptember 14-én az összes jugoszláv tartalékos tisztiek leteszik Ofelcsége Sándor királynak az esküjét.

HIREK.

A közegészségügyi miniszter Ujvidéken. Dr. Karamehmedovic közegészségügyi miniszter, holnap városunkba érkezik, hogy a minisztérium itteni BBB osztályát és az összes kórházakat és közegészségügyi intézményeket megtekintse.

Valtozás a wieni SHS. követségben. A wieni főkonzult: dr. Cerovityot a külügyminisztérium a mai nappal nyugdíjazta. Utódául Szávits Vladislavot a newyorki konzult neveztek ki, míg newyorki konzul dr. Karovity Pál lett.

A pápa a felsősziléziai kérdésről. Bécsből jelentik: Benedek pápa a lengyel püspökökhez intézett íratában a felsősziléziai kérdéssel foglalkozik. A mi szeretetünk — mondja az írás — és a mi odaadásunk a ti nemzetetek iránt, ott végződik, ahol a kötelesség és az igazság kezdődik. Hogyha a ti érdeketekért oda kell adnotok magatokat, akkor a legfelsőbb pástornak mégis pártatlannak kell maradnia. Ő nem foglalhat állást sem egyik, sem másik ország mellett. — A továbbiakban a pápa reményét fejezi ki az iránt, hogy Lengyelország a kezdet nehézségeit le fogja győzni és szomszédaival a barátságos jóviszonyt helyre fogja állítani.

Osztályozni akarják a népszövetség államait. Milanóból jelentik: Római táviratok szerint a külügyminiszter tiltakozását fejezte ki az ellen a francia terv ellen, amely a népszövetségben csoportosult államokat kategóriákba akarná osztani. Az osztályozás esetén Olaszország és Japán a második csoportba kerülne, míg Anglia Franciaországgal a népszövetség elsőosztályú állama lenne.

12 millió rádiumra. Prágából jelentik: A csehszlovák kormány a rádium többtermelés céljára 12 millió koronát áldoz, hogy évente 4 gramm rádium-termelésre jehessen számítani. Az állami közigazgatás az iskolaiügyi minisztériumnak iskolai használatra 12 gramm, az egészségügyi minisztériumnak pedig gyógyítási célokra 0,8 gramm rádiumot ad. A felesleget külön nemzetközi társaságnak kölcsönzik ki.

Közvetlen vonal Beograd és Bukarest között. Bukarestből jelentik: Hogy Jugoszlávia és Románia között a szállítást megkönnyítsék a közmunkaiügyi minisztériumban tegepp a szerb és román missziók között megkezdődtek a tárgyalások. A két állam képviselői elhatározták, hogy a forgalom élénkítése céljából Beograd és Bukarest között egy közvetlen vasúti vonalat építenek, mely bekapcsolódna a nemzetközi vasúti forgalomba is. Az új pálya kiinduló pontja Mehádia lesz és a vonal Fehértemplomra, a Dunán és Szemendriánál Belgrádig vezetne. A Fehértemplom—Szemendriai vonalat a dunai híddal együtt a szerb kormány építteti. A bizottságok ezenkívül még egy Románia és Jugoszlávia közötti repülőközpontokról is tárgyaltak, elhatározták, hogy a román repülőállomás Bazíson, jugoszláv repülőállomás pedig Beogradban lesz.

Lajos bajor exkirály Magyarországon. Kaposvárról jelenti tudósítók: Ill. Lajos volt bajor király szeptember 4-én családjával együtt hosszabb tartózkodásra Sárvárra érkezik.

Beitöltött német lapok. Mint Münchenből jelentik a német külügyminiszter betöltötte a „Lokalanzeiger“ és a „Tag“ megjelenését.

A magyar vasmunkások bérmozgalma. Budapestről jelentik: A vas- és fémipari gyárak munkásainak bizalmiférfiai csütörtök este értekezletet tartottak. Az értekezleten a vasmunkások bérmozgalmával foglalkoztak. Elhatározták, hogy hétfőn reggel minden budapesti gyárban a bizalmiférfiak átvonulják a bérémelés tárgyában megszerkesztett emlékiratot gyors választ kérniük.

Bulgáriában szabadon bocsájtják a politikai foglyokat. A bolgár-front összeomlásakor Szófiában gyökeres változás állott be. Ferdinánd király átadta trónját fiának, Borisnak, aki fölmentette állásból Radoszlavovot, a háborús miniszterelnököt és helyébe Sztambulinszkvi nevezte ki. Az új miniszterelnök a háború ideje alatt sokáig börtönben ült és amikor hatalomra került, parasztpártból kikerült híveivel alakította meg a kormányt. A választások abszolút győzelmet hoztak a parasztpártnak. Sztambulinszkvi kormánvának első ténykedése az volt, hogy letartóztatta mindazokat a politikusokat, akiknek a részük volt a háború felidézésében, illetve abban, hogy Bulgária a központi hatalmakhoz csatlakozott. Ferdinánd király hívei majd valamennyien börtönbe kerültek és a bolgár börtönök zsufolva voltak politikusokkal. Ezeknek a foglyoknak sorsában azonban néhány nappal ezelőtt változást hoztak, sőt általános meglepetésre nagy változás történt. A minisztertanács elrendelte az összes politikai foglyok szabadlábra helyezését.

APOLLO szeptember 1-2-3-4.

TETTEK EMBERE

Amerikai szenáció 5 felvonásban.

Főszerepben:

DUSTING FARNUM.

A reformátusok hódolata. Az SHS. királyságban reformátusok, akik most, augusztus 30-án első alkalommal tartottak együttesen nagygyűlést a királyságnak a területén — Zomborból a következő hódolati táviratot küldték Öfelsége kabinetirodájának:

Öfelsége kabinetirodájának

Beograd.

Az SHS. királyság területén lévő református egyházak közgyűlése alattvalói hódolattal és tisztelettel köszönti királyi felségedet. Uralkodói bölcsességébe, királyi kegyelmébe és atyai jó indulatába vetett teljes bizalommal várjuk azt a legmagasabb védelmet, mely a gondviselés rendelése folytán királyi Felsőedre szállott át. Alattvalói hűséggel és hódolattal az SHS. királyság területén lévő református egyházak Zomborban 1921. aug. hó 30-án összeült közgyűlésének elnöksége.

Vasárnap délután 1/2 3 órakor a közegészségügyi minisztérium újvidéki BBB osztálya a Dugyverszki színházban ingyenes mozielőadást rendez. Bemutatóra kerül a legújabb strand-felvételeken kívül számos közegészségügyi ismeretterjesztő film. Jegyek kaphatók a közegészségügyi minisztérium BBB osztályában Trifkovic (Deák) tér.

A „mexikói sakálók” című filmóriást nézze meg szeptember 8-án.

Megölte a lopott pénz. Bukarestből jelentik:

A hét elején a bukaresti országot egyik hidja alatt egy meggyilkolt ember zsákba varrt holttestére találtak. A hulla személyazonosságát azonban megállapítani nem tudták. A hullaházba kitett holttestet a nemrégiben 350000 lelig megkaszított Galitzatos bank egyik főnöke ismerte föl. Ő állapította meg, hogy a meggyilkolt az ő volt tisztviselője, Zaharopol Illés, a bank kasszaszója, akinek fejére 20000 lei díjat tűztek ki. A vizsgálat rendjén aztán kiderült, hogy a kasszaszó a teit elkövetése után Bukarest egyik külvárosába költözött, hogy ne legyen annira szem előtt, ahol egy nővel együtt élt. Házigazdája észrevette, hogy sok pénz van nála s egy éjszaka hurkot vetett a nyakára, megfojtotta, a holttestet zsákba varrva kivitte az említett hidhoz. A hatóságok úgy a házigazdát, mint a meggyilkolt szeretőjét leterhelték. Az elrablott pénznek eddig semmi nyoma.

Vilmos császár megszökött? A „Berliner Volkszeitung” jelenti Londonból: Mint a „New York Herald” tudósítja, a német ex-császár repülőgépen állítólag megszökött. A jelentésre megerősítés még nem érkezett. Berlinből erről az állítólagos szökötről semmit sem tudnak és meg vannak győződve, hogy az amerikai tudósító egy koholmányáról van szó.

Szeptember 8-tól a „mexikói sakálók” megy az „Apollo”-ban.

Itélet* Ferry altábornagy gyilkossága ügyében. Budapestről jelenti tudósítónk: A kommün alatt meggyilkolt csendőrtisztek büntetésében a bíróság ma hozta meg az ítéletet. A bíróság Zsuzsa József elsőosztályú tisztelvést, mert Ferry Oszkár altábornagyot és Menkina alezredest a terroristák kezére juttatta és meggyilkoltatta, köztálati halálra ítélte. Renczy Arnold alezredest, akit az ügyesség zendingéssel vádolt, felmentették. Az ítélet kihirdetésénél Zsuzsi jelenlévő felesége ajultán összeesett.

Uj politikai napilap Beogradban. Beogradból jelenti, hogy Protity Sztóján Ivanity Momcsillo társaságában az ősz folyamán politikai napilapot indít Beogradban.

A „mexikói sakálók.” Technikai nehézségek folytán ez az óriási film, csak szept. 8-ától kerül bemutatásra az „Apollo”-ban. A film rendkívül izgalmas, szédítő kaliberű, s a főszereplője Mary Walkamp úgy játszik ebben a kalandregényben, hogy minden eddigi játékiát túlszárnyalja. A film részbenként 2 napig lesz műsoron.

Progress, fordítási és hirdetési vállalat, Novisad, Futaki-út 44. (Dr. Wágner házában) fordít s szerb, magyar és német nyelvre, másol és sokszorosít. Felvesz hirdetéseket 70 bel- és külföldi lap részére.

Kedélyes estély. A Maldacker Márton-féle vendéglőben, Bem-utca 33. sz. folyó hó 3-án szombaton este 7 órakor halpaprikással egybekötött kedélyes est lesz megtartva.

A baranyai menekülteket Délszerbiában teleptik le.

Beogradból jelentik: A minisztertanács félmillió dinár hitelt szavazott meg a steneváci tébolyda kibővítésére.

Az agrárügyi minisztérium a kormány rendeletének híven hozzáállót a baranyai menekülteket Délszerbiába való letelepítéséhez. A menekülteknek földet fognak kiosztani.

Gyilkolnak a kacsákok.

Beogradi tudósítónk telefonálja: A „kacsák”-ok már mindig folytatják rablásukat. Tegnap 8 erősen felgyezett rabló a mitrovicai (Koszovo) országúton három kereskedőt támadott meg, akiket kiraboltak és meggyilkoltak. A csendőrség nyomukban van.

Közgazdaság.

A Vojvodina Távirati Ügynökség jelenti szeptember 2-án déli 1 órakor:

A terményfőzsdé hivatalos jegyzései: bácskai buza 78—80 kg. K 1025.—, csatornaállomáson K 1035.—, Árpa ab Becskerek K 860.—, ab bácskai állomás 65—66 kg. 930.— és bácskai árpa 68 kg. K 957.— Zab bácskai K 770—775.—, zab St. Pavzova K 780.—. Bácskai tengeri K 775.—780.—. Nullás liszt zsák nélkül K 1500.— Fehér bab kínálat K 950.— kereslet K 940.—, szalma ab dunai állomás K 260.—.

A mai tőzsdén élénk forgalom mellett mintegy 3000 q áru kötött. Buza továbbra is lanyha irányzat, míg árpában, zabban és tengeriben élénk kereslet mutatkozott. Takarmányárpa K 860.— árban, tavaszi árpa pedig K 930—960.— árban kelt el. Zabért ab bácskai és szerémségi állomás K 770—780.— fizettek, míg tengeri ab bácskai feladóállomás K 780.— árban kelt el és Zagreb paritás K 850.— kínáltak.

Fehér babban a kínálat K 950.— és a kereslet K 940.— árban jutott kifejezésre. Ezenkívül kínálat volt kisebb mennyiségű lucernamagban K 4500.— árban, burgonya K 400.— és préselt szalma ad dunai állomás 260.— árban per 100 kg.

Tőzsdéi árfolyamok.

Beograd, szept. 12. 20 dináros arany 21'15' font 165, dollár 44'60, cseh korona 54'75, márka 52'50' leva 39, osztrák korona 4'32. **Devizák:** Genf 772, Prága 54'20 Milano 196, Bécs 4'13, Berlin 52'60.

Zagreb. — **Devizák.** Berlin 210'25—211'25 Bukarest 215—218, Milano 815—825, London 680—685, Newyork 180—180'50, Paris 1430—1431, Prága 217—219 Svajc 3090, Bécs 16—17, Budapest 46—46'50 Milanó 810.

Valuták. Dollár 180, osztrák korona 17—18 rubel 22—28, cseh korona 211, 20 koronás arany 650, Napoleon 635—640, márka 208—210, lei 222 lira 8.5—818.

Bécs, szept. 2. **Devizák:** Zagreb 615—619, Beograd 27, Berlin 13-13'22, Budapest 288'50-291'50, Bukarest 1320, Róma 43, Milano 42, Newyork 11'42, Páris 39'75, Prága 13'70, Zürich 195'26.

Valuták: Dollár 1125—1130, márka 13'20, frank 89'40, lira 52, dinár 24—24'82, cseh korona 13—13'30, magyar korona 279.

Zürich, szept. 2. **Nyitás.** Berlin 6'82 1/2, Newyork 583, Milanó 25'60, Prága 7, Budapest 1'50, Zagreb 3'20, Bukarest 5'90, Varsó 0'20, Bécs 0'70, bélyegzett korona 0'50.

SPORT.

Rovatvezető: **Nemes Károly.**

Technika a footballjátékban.

Midőn körülbelül harminc év előtt a közép-európai városokban az első football klub megalakult a csapatok mindenképen az egyéni játékokra fektették a főszerepet az az minden játékos arra törekedett, hogy a labdát minél tovább magánál tartva egyedül közelítse meg az ellenfél kapuját. Egy kombinációra fektetett támadásról még akkor alig volt fogalmunk. Világos azonban, hogy az illető játékos, ki ilyen methodus mellett sokáig tartani akarta a labdát, kellett, hogy kiváló egyéni játékos legyen, ki a labdának minden mozdulatát ismeri és azt a legkülönbözőbb módon kezelni tudja. Annak idején természetes, hogy minden játékos úgy trenirozott, hogy magát ebben az irányban kiképezze és voltak is annak idején olyan egyéni játékosok, kik a régi fogalma szerint minden mai football „pugleurt” felülmutak. Mikor azután az angolok a kontinensre jöttek és a rendkívül előhaladott kombinációs játékkal megsemmisítő fölényt mutattak, meggyőződünk mi is, hogy a régi egyéni módszer felhagyása nélkül soha sem bírnak a football mestereivel lépést tartani.

Szerencsére ez a vélemény olyan általános volt, hogy minden csapat gőzerővel fektet az angoloknál látott kombinációs játék elsajátítására. Sajnos az angol csapatok csak a fővárosokat látogatták és így a vidék csak akkor jött rá a régi játékmód hátrányaira, midőn a fővárosi csapatok már mind az új módszer szerint játszottak. Ezért nem tudunk mi még

ma sem kombinálni. Igaz, hogy a játékosok utóttfélen hallják, hogy az *összjáték* a football nyitja és sok csapatunk már törekszik is ennek elsajátítására. A játékosok 90 százaléka azonban nem tudja, hogy az *összjáték* nem abból áll, hogy a labdát valamelyik társamnak leadom, az meg nekem visszaadja, hanem a játéknak egy célszerű és tervek alapján kidolgozott kombináción kell alapulnia, mellyel fáradság nélkül meg kell közelíteni az ellenfél kapuját, hogy ott a kellő pillanában egy-egy jól irányzott lövéssel a kombinációkra fektetett támadást értékesíteni lehessen. *A kombinációs játékot azonban csak egy olyan csapatban lehet sikeresen belenevelni, amely jól kiképezett egyéni játékosokból van összeállítva.*

Ez az oka azután, hogy kezdetben midőn az angoloktól ezt a módszert átvettük, rövid idő alatt nem remélt haladást mutattak játékosaink és csapataink is. Most a hosszú háborus évek után, midőn megint, ezrével hódol az ifjuság a labdarugásnak, sokan abba a hibába esnek, hogy az ifjuságot minden erővel az *összjátékra* kényszerítik annélkül azonban, hogy a játékosok egyéni kiképzésére súlyt fektetnének. Pedig ez meddő munka, mert tisztán ez az oka, hogy a mi labdarugó sportunk olyan ólom lábakon halad. Azért fogadjuk meg a tapasztalat tanácsait: térjünk vissza a játékosok sistemikus egyéni kiképzéséhez. (Folytatjuk)

Gangelmayer Béla a Vojvodina jó képességű halfjátékosa kiújult lábsérülése következtében hosszabb pihenőre kényszerült.

A NAK házi atlétikai versenye, amely a jövő vasárnap lesz megtartva, fontos megbeszéléseket igényel, ezért az egyesület felkéri az atlétikai szakosztály minden tagját, hogy ma este a Paulát-féle vendéglőben feltétlenül megjelenjenek.

A Gradjanski-NAK mérkőzés előtt a jövő nagy játékosai fogják tudásukat a közönségnek bemutatni. A múlt heti ifjusági mérkőzésen a jelen voltak nem egyszer ragadtatták el magukat a csodálat hangos kifejezésére, mert a két egyesület ifjusági csapatai még a legválogatosabb hozzáértőket is kielégítette. Különös élvezetet nyújt a fiatal gyermekek magas technikai képzettsége, a kombinációk és ösztönösugalta trükkök. Reméljük, a nagy közönség sem fog elzárkózni és megjutalmazza a fiatal játékosokat a mérkőzésen való megjelenésével.

Uj felszerelést kap a NAK, melyet az egyesület három legidőszakosabb vezető embere Czervezs, Beck és Nagyfejeő ajándékozott az egyesületnek.

Ma este 8 órakor az utazás megbeszélése céljából feltétlenül jöjjenek a következő NAK játékosok a Paulát-vendéglőbe: Szentli, Vermes, Münszter, Schmidt, Rozics, Balogh, Zimmerl, Német F., Juhász, Lesmeister, Horváth és Mándics.

A NAK ifjusági következő játékosai tartoznak vasárnap délelőtt 8 órakor a pályán megjelenni: Góttli, Butter, Mazurics, Hauser I., Grünenberg Pál, Leh, Derner, Gabel, Bulics, Beutel, Faib, Horvát, Mándics, Renner, Kastoer. — Vasárnap délután 2 órakor Paszt I., Németh Lali, Varga, Grünenberg Viki, Császár, Palkó, Dobi, Spiller, Hauser, Paszt II. Amelyik játékos akadályozva lenne, úgy szombat estig a szakosztályvezetőnél ezt bejelenteni tartozik.

Felirás szerkesztő: **Dr. SZLEZAK REZSO**
Kiadótulajdonos: **PATH FERENC és TÁRSAI**

Keresek üzletembe

két elárusítónót

kik a szerb, magyar és német nyelvet bírják. Némi gyakorlattal bírók előnyben részesülnek. **Fizetés megagyezés szerint**

Ivkovics György könyvnyomda, könykhöröcsét, papír- és írószer-raktár Ujvidék. 1336

Eladó

téglagyár **Broka** (szerém m.) vonó 1324 Beograd—Novisad **Grumbach Károly**

Fontos minden kereskedőnek!

Mindenki érdekében áll rendkívül gazdagon ellátott

Manufaktúr-áruraktáram megtekintése.

Rendkívül kedvező gyári árak!

ADOLF ADLER, OSIJEK I. Pejačevićeva ul. 4.

Sürgöncim: **RELD.**

1308

Telefon: 369. és 162. sz.

Az Apatini Villamtelep tulajdonosai a cég közös elhatározásu felszámolása alapján eladják

nyilvános árverésen

1921. évi szeptember hó 15-én az

Apatini Villamtelepet

az apatini és prg. szentiváni hálózattal minden tartozékkal együtt.

Részletes árverési feltételek és minden egyéb tudnivaló a központi villamtelepi irodában APATINBAN tudható meg.

Egy első rendű, jó karban levő, kitűnő hangu

Pianinó-zongora

elköltözködés miatt sürgősen eladó. Megtekinthető s bővebb információ szerezhető: Pósta, Pivnica (Bácska). 1337

Egy negyed hold szőlő

Darányi-telepen a harmadik uton más vállalkozás miatt azonnal eladó. Bővebbet: Szent István-utca 26. szám alatt.

Minden mennyiségben azonnal szállítok **jutányos** ár mellett egészséges, sűrű és erős fonatu hámozott és hámozatlan

Stuccatur nádfonatót

építési célokra.

Kertészeti célokra szolgáló **árnyékoló és védő nádtakarókat Geyer János** nádszövőgyára. NOVISAD, Vukovics-u. 10. Szabadalmazott szövőgépek eladók. 1332

Hivatalnoknő

perfekt német stenografus azonnali belépésre kerestetik, ajánlatokat **Kassovitz Lipót** szállító céghez kérem beküldeni.

Három jókarban levő

Complet-ablak

eladó. Megtekinthető **Baksa András** NOVISAD. Damjanich-utca 3. szám.

Eladó dupla faajtó

(120—240 cm.) és egy vassporhert. 1333 Novisad, Lövész-utca 18. szám alatt.

Eladó

egy villa Boeskey-utca 6. szám és egy lakóház Bem-utca 15. szám. Mindkét épület azonnal lakható. Értekezni lehet Bem-u. 15. sz. alatt. 1317

„TRANSPORT“ R. T.

nemzetközi szállítási iroda
NOVISAD, Jevrejska-ulica 13. szám

Központ:
SUBOTICA.

Fiókok és kirendeltségek:
V. Bečkerak, Zombolya,
Vinkovci, Vukovar

Működését a helyi piacon megkezdte. Nagyszabású szállítási eszközökkel rendelkezvén, elvállal mindennemű

helyi szállítást

átköltözködést saját bútorszállítókoszijaival, továbbá mindennemű

nemzetközi szállítást

külföldről és külföldre a legelőnyösebb díjtételek mellett. Elfogad árút

beraktározásra, megőrzésre

és előkelő bankösszeköttetései révén a legmérsékeltebb díjtételek mellett áruhitelt eszközöl ki. 1320 Telefon 126 szám.

A Szerbek Horvátok és Szlovének királyságának pénzügyminiszteriu ma

Az 1921. évi 7%-ot kamatozó 500.000.000 dináros állami beruházási kölcsön.

ALÁÍRÁSI FELHÍVÁS.

A Szerbek, Horvátok és Szlovének királyságának pénzügyminisztere az 1921. június 27-én kelt DBr. 7941. számú és az alkotmány 130. szakasza értelmében törvényesített rendelet értelmében felhívást intéz

az 1921. évi 7%-ot kamatozó 500.000.000 dináros állami beruházási kölcsön jegyzésére.

Ezen kölcsön beruházási kölcsön és kizárólag közjavakra fordítatik u. m.: a vasuti forgalom javítására és fejlesztésére, új vasuti vonalak építésére és a megkezdett vonalak befejezésére, kikötők, utak és országutak rendezésére és építésére.

A kölcsön összege 500.000.000 dinár, melyet „al pari” bocsátanak ki 100, 500, 1000, 5000 és 10.000 dináros címletekben, 50.000 sorozatban 100—100 számmal. A kamatok évi 7%, melyeket dekurzive minden levonás nélkül fizetnek ki félévi szelvényekre és pedig minden év március 15-én és szeptember 15-én. A kamatokat az összes nyilvános pénztáraknál és megbízott pénzügyintézeteknél mindennemű adó, bélyeg vagy illeték levonása nélkül fizetik ki.

Az első szelvény 1922. március 15-én esedékes. 10 éven belül ez a kölcsön sem nem konvertálható, sem a kamatláb le nem szállítható. Ha a kölcsönt 10 év múlva konvertálják, a kötvények tulajdonosainak ajánlatot kell tenni a névértéken való kifizetésre.

A kölcsön amortizációs kölcsön és 50 évre adatik ki. Az amortizáció a kiadás utáni 4. évben kezdődik és az Állami Adósságok Vezérigazgatóságánál sorsolás vagy vétel útján a megállapított amortizációs terv szerint évenként egyszer történik, mely amortizációs terv a kötvényen van feltüntetve. A kölcsön jelzá-

loggal van biztosítva, az annuitásra szükséges összeget (kamatok és amortizáció) pedig minden évben a költségvetésbe kell felvenni, fedezetül pedig elsősorban az illető beruházási tárgy jövedelme szolgál.

A szelvények 5 évvel az esedékességük után évülnek el, a kötvények kisorsolása pedig 30 év múlva.

A kölcsönt az összes belföldi tőzsdéken fogják jegyezni. Ezen kölcsön kötvényei egyenrangúak az összes többi állami kötvényekkel, pupiláris biztosítékot élveznek, ovadékként helyezhetők el és alapokra, alapítványokra, letétekre használhatók fel az összes nyilvános pénztáraknál és magánvállalatoknál.

Ezen kötvények a Szerbek Horvátok és Szlovének királyságának Nemzeti Bankjánál és fiókjainál a törvényes rendelkezések értelmében lombardírozhatók.

Ezen kölcsön kötvényei és szelvényei mentesek minden jelenlegi és jövő, úgy állami mint más (tartományi, kerületi, járási és községi) adótól és pótdától, valamint az összes illetékektől.

A kölcsön 1921. szept. hó 1-től 30-ig jegyezhető

a Szerbek Horvátok és Szlovének királyságának összes pénzügyintézetinél a fentemlített feltételek mellett (minden 100 dinár névérték után 100 dinár készpénzben).

E kölcsön felhasználását egy parlamentáris bizottság fogja ellenőrizni.

Az egész kölcsön felhasználása után pedig a pénzügyminiszter a Szerbek Horvátok és Szlovének Nemzetgyűlésének a kölcsön hovaforrásáról jelentést fog tenni.

Beograd, 1921. július hó.

Dr. Kumanudi Koszta s. k., pénzügyminiszter.